

מסורת הש"ס

(א) ז"ל ואמר, (ב) [שנת קא': וס"ז], (ג) [שנן גוד אחיה], (ד) [שנת קטו: וס"ז], (ה) [שנן גנורן ערך חש"ב], ובפירש"י ברכות לח. ד"ה א"ל רבא וכו' ובפ"י הטור והמחבר סוף סי' סג', (ו) [רש"ל מח"ס], (ז) [במ"א], (ח) [ש"דק הו"א], (ט) [אבל], (י) [דף לח':] אמר רב ספרא משה שם פירש"י בירקא דמשה קא משתבע, (טו) [טעום הדפוס],

גליון הש"ס
רש"י ד"ה ודחו וכו' באלו שרופות. וי"ש ברכ"י ד"ה אף כל ידוע:

הגהות הב"ח
(א) גמ' מפרקא דאמר ר' יוחנן אלא:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] תוס' ד"ה (בדף 35 ע"ב) אמר אב"י וכו' מ"מ לתפס טעם שקרב. נ"ב ע"י ב"ג' בהלכות חלב דף קל"ב דמיישג זה ודביו הס ע"פ הסוגיא דכריתות דף ד' ע"א ומתה על המוס' שלא יבא דביו וכו' הו' הסוגיא דכריתות וי"ע דגם לקמן דף ק"ח ע"א איתא הכי. ש"ז ראיתי למעני יו"ט וכו' ג' עמוד בזה ועי' ספר שו"ת הלכות סוף הלכות חלב דף י' ע"ד ד"ה עוד הקשו וכו' האריך בזה:

מוסף רש"י

משה. כלומר רבינו בדורו כמשה בדורו (שבת קא): גדול הדור (סוכה לט.) א': בירקא דמשה קא משתבע (ביצה לה.). ודחו חלב שעל הדקין. כשהמשיע מחמילם לישמן מן הקיפה הו' חלב שעל הדקין אסור עד אמה לדב"י ר' ישמעאל מפני שחלב שעל הקרב שקורין טי"א מחובר בו והכוס רכבה בכלל מושתל כל החלב, אבל חלב שעל הקבה לרי ישמעאל מותר (עירי טס.). חשילתא. מעשים (ברכות לח.).

גיד הגשה פרק שביעי חולין

צג.

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' 1 [נפוש"ע י"ד סי' סד] בב ב מ"י שם הל' ח טושי"ע שם ספיק' 1 בב ג מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' ח: בב ד מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב ה מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב ו מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב ז מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב ח מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב ט מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1: בב י מ"י שם הל' 1 טושי"ע שם ספיק' 1:

לעני רש"י

לובלי"ש. מתני'. טי"ל"א. קרם (שומני). תנ"א. י"ד. לובלי"ל. מתני'. פלגש"א [מלק"ש]. כסלים (השריית הפנימים של הירק מוקד כלילי). תנ"א. י"ד.

רבינו גרשום

בהמה בחייה פרוקי מפרקא. כלומר כשהיה הולכת נמשכין מתניה אילך ואילך ולא חשבו תרבה תחת הבשר שאין עומדין המתנים במקומן: ונהינא. כלומר וזכור: אגא: דקליבוסתא תניי"ש: חוטיין שביד אסורין. כלומר גדיין שבדורו: משה מי קאמר רחמנא לא תיחול בשרא. כלומר בלשון כבוד לפרו: אדם חשוב: ריש מעיא באמתא בעי גדיא. ואזוהו ריש מעיא מן המצר למטה כשמתחיל בני מעים מן הכרס באורך אמה חשוב ככרס עצמו ובעינן שגירדו מן החבל למעלה: חוטיין שבעוקין. כלומר שבאליה אלו החוטיין שבכפלי: הנך לית ליה תקנתא דמשום תרבה איתון: דביעי' ודמוקרא. כלומר מביעי' של בהמה חוטיין למעלה מן הביצים. ודמוקרא חיתא דמתנן ביה מותא דהוא אסור משום דמא: אלא שעל הדר בלבד חוט כטחול אלא לאו דבוליה אסור [ואינו] חייב עליו: ביעי' חשילתא. כלומר ביעים המצויים כמו מעור וכתות. בהמה שחשוב כמו שנטולין מן הבהמה וחשוב כאבר מן החי:

לומר לך חלב שכמוהו כשר ליקרב אמרתי לך חלב דפנות שאין ראוי ליקרב לא אמרתי לך משמע שהייתי אוסר חלב הדפנות אי לאו משום דלינו קרב וא"כ חלב היותרת שהוא קרב עם היותרת אסור ולפי זה היה לן לאסור לזון כוליו קרב עם הכוליו והכל שריין ליה ומיהו איכא למימר שאני לזון כוליו שממעט ליה קרב שעל הכליות ולא שבתוך הכליות ומ"מ קשה דלפ"י ליתסר שומן האליה שקרב עם האליה ואף על גב דלמר בפדק כל הבשר (לקמן דף ק"ז). דחלב האליה מיקרי חלב סתמא לא איקרי אומ"מ ליתסר מטעם שקרב לך נראה לי דדוקא חלב דפנות שדומה לשאר חלב ושמא אף תותב קרום ונקלף הוא הוה מיתסר אי הוה קרב אכל חלב ויורת ולזון כוליו ושומן האליה שאין דומין כלל לחלב לא מיתסרי דאין קרבין בתורת חלב אלא אגב יורתת וכוליו ואליה:

בישח מי אמר רחמנא לא תאכל בישרא. דס"ד דלסר להו אפילו תחכו ומשום חלב: **חתיבין ומלחיה אפילו דקירה שפיר דמי.** מכלל דעין השמא משמע דלא הוה מייירי לקדשה אלא לזלי ואפילו הכי קאמר דלסור לפי שלא תסכה והא דקאמר לקמן גבי זשרא דלסמיק שפדיה בשפודא מידע דאיז דמא וכן ציעי וכן מירקוי ופירש בקונטרס בלא תסכיה ומלחיה לא ציעי למימר שלא עשה לא תסכיה ולא מלחיה דהא תסכיה ציעי אף לזלי דמשמע הכא אלא ר"ל שלא עשה שתיסה אלא תסכיה לזדה וצקונטרס נקט לשון הגמ' דקאמר תסכיה ומלחיה ולזלי אין כריך תסכיה ומלחיה ודוחק לחלק דהתם מייירי צמירק צפני ענמן כשהו חוץ לזואר לכן לא ציעי תסכיה לזלי שדך מקום חתך שלהס יא' הדס אבל הכא מייירי שהחוטין שלמין צמור היד לכן לא ציעי תסכיה לזלי ואם היינו אומרים כן היה קשה לפירוש ר"ת דפירש שכמו שנהגו העולם לזשל כד בקדשה אחר לזלי כן מותר לזשלו בקדשה אחר מלחיה כשהיה שיעור מלחיה משום דמלחיה הרי הוא כרותם והיינו כרותם לזלי מדנתן ה"ג שיעור לשהיית מלחיה כשיעור לזליה והשתא לא יתכן דאם לא היה כריך כאן תסכיה לזלי אס כן לא היה ראיה מזלי למלחיה דהא לזי מפלט טפי ממלחיה לזלי לא ציעי תסכיה ויהא מותר לזשלו בקדשה ועם המלחיה שיהא תסכיה לקדשה: **חמישה חוטי איתא בכפ"י.** פירש צקונטרס שמחברים בראשי זלעות שמתת החוץ וזכרין ליהר אותם הקונים חלק של פנים לחטט אחריהם עד החוץ: **בעי' לחשוטי בתרייהו.** חטיטה לא הו' אלא מדרבנן חדא דהא חלב אמר רחמנא ולא חוטיין ועד חוטיין הכסלים ולא תוך הכסלים ומ"מ כריך לחטט אחריהם מדרבנן ולא דמי לזשר החופה את החלב דשרי דהכלא צהמה צחייה פרוקי מפרקא ונמשכין החוטיין בהליכתה ומתגלים אי נמי כיון דכלאו הכי רובן גלויים אף מה שבתוך הבשר אסור מדרבנן:

חלב שהבשר חופה אותו. חלב שעל הכסלים שמתת הכליות וגרלה בגובה הכסלים ואח"כ נבלע תחת הבשר אדום דק ומתפשט תחת אותו בשר בכל הכסלים ומשהבשר חופהו מותר וכשכלה למטהו אותו בשר יוצא ממנו קרום עז ולזן לזד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב כדלקמן ותחת אותו קרום עז יש חלב ויש שנוהגים איסור באותו חלב לפי שאותו קרום אינו חשוב חפוי בשר שדק הוא אבל בארץ אשכנז נהגין צו היתר וגם צעני נראה דחפוי גמור הוא. וכלזון כוליו הלך אחר המחמיר לשרש אחריו כיון דלא איתוקם הלכתא כרבי אסי והמחמיר יחמיר והמונע לא הפסיד: **האי תרבה דסוסי מסיני.** זה עלינו וגובהו של אותו חלב שפירשתי קודם שיקסרה הבשר ואותו גובה עצמו מכוסה צמתים שקורין לונגיל"ש שרצנן מרחיב למטה מזלעות קטנות ומכסהו וכשהטבח מפרישו נראה אותו חלב: **פרוקי מפרקא.** כשהיה הולכת איצריה נעים והמתנים פעמים שהן נמשכים כלפי מעלה והכסלים נמשכין כלפי מטה והן החלב נכסה בהן: **המסס וזית הכוסות.** בסוף הקרב ולא זה הוא עיקר חלב המכסה את הקרב שקורין טי"א שהוא תותב קרום ונקלף אבל אותו חלב המכסה את הקרב צדוק לחלב שעל המסס וזית הכוסות: **תרבה דקליבוסתא.** ע"כ קטן הוא ומותר על ע"כ שקורין הנק"א ומחובר לחוליה האליה מלמעלה ועליו יש חלב תחת ראש המתן שקורין לונגיל"ש: **חוטיין שביד.** שאנו נוטלין מן הכתף: **משה.** תלמוד חסד: **ריש מעיא.** כשהדקין יוצאין מן הקבה לריך לגרר חלב שעליהן אורך אמה: וזהו חלב שעל הדקין. שנחלק צו רבי ישמעאל ורבי עקיבא *כלאו טרמות (לעיל דף מט.): **שבעוקין.** היינו ה' חוטי דכפלי פלגש"א: **עוקין.** הנק"א: **צני לחוטוי כפרייהו.** עד שימלא צנוספר הזה וראשן אחד מחובר בצדדה וראשי הפזולין נדבקין תחת החוץ בראשי הללעות: **ה' חוטי הוו.** ה' מקומות ובהן חוטיים של איסור: **תחולא.** טחול: **דידא.** שציד: **ודלועא.** שזלתי. וחוטיים דקין הוא דקחשיד הלכן לא תנא מזרקי הוואר שאף הם משום דס: **דביעי.** זיזים של זכר: **דמוקרא.** שעל המוץ: **חוס ציה טפי.** שלא היה קולפו אלא בגובה צמקום עוביו שהוא מחובר שם לכרס ולחלב ואמר לו קלוק וד עד מטה: **על הדד.** קרום שעל מקום עוביו: **אמאי.** והא חלב הקרב הוא: אלא לאו דבוליה. של טחול כוליה: **עילאה.** חלב ממש שעל הכליות יש עליו קרום דק והוא חלב גמור: **ספאה.** קרום: **ציעי חשילתא.** זיזי זכר המעורים בגופו: **חד אסר.** משום אכר מן החי דאע"ג דמלו ציה כחמוכין דמו: אל

עליו והתניא חייבין עליו הוא שלא כנגד הדר כוליא אכוליא נמי לא קשיא והא בעילאה הא בתתאה ביעי חשילתא רב אמי ורב אסי חד אסר וחד שרי מאן דאסר מדלא